

Werkprogramma 2018 – 2019

‘Since wars begin in the minds of men, it is in the minds of men that the defences of peace must be constructed’. Met deze missie draagt Unesco bij aan het grotere ideaal van de Verenigde Naties: wereldvrede.

Unesco is de organisatie van de Verenigde Naties voor onderwijs, wetenschap, cultuur en communicatie & informatie. Elk van de 195 lidstaten, bijna alle landen van de wereld, verplicht zich een onafhankelijke Unesco commissie in het leven te roepen, om daardoor het gesprek over de Unesco-doelstellingen en de weg daar naartoe te verankeren in de samenleving. Dit is de onderliggende basis van de activiteiten van de Nederlandse Unesco Commissie (hierna te noemen ‘de Commissie’).

In dit voorliggende werkprogramma vindt u de door de Commissie voorgenomen keuzes voor de jaren 2018 - 2021, uitgewerkt in activiteiten voor 2018 – 2019.

Focus

De onafhankelijke evaluatie naar het werk van de Commissie uit 2016 stelt: “Er wordt constant gezocht naar het fragiele evenwicht tussen het brede werkveld van Unesco, de prioriteiten van de Nederlandse overheid en de thema’s waar *NatCom* als een relatief kleine organisatie, daadwerkelijk waarde kan toevoegen. [...] De focus van *NatCom* is steeds gericht geworden.” Dat zal de Commissie blijven doen, focus aanbrengen, keuzes maken, en soms met pijn in het hart thema’s loslaten. Daar staat tegenover dat ze met hart en ziel zal werken aan onderstaand programma.

Keuze voor profilering

De komende jaren kiest de Commissie voor het uitdragen van de Unesco-missie naar het bredere publiek als een zwaartepunt in haar werk. In 2021 wil de Commissie de bekendheid over Unesco vergroot hebben. Meer nog dan in de voorgaande jaren wil ze zichtbaar zijn, zowel naar het algemeen publiek, als naar gerichte doelgroepen.

Over vier jaar wil de Commissie, meer nog dan nu, hét Unesco-aanspreekpunt in Nederland zijn. Daarvoor is zichtbaarheid, een heldere boodschap en goede informatievoorziening over de breedte van het werkveld van Unesco essentieel.

Sterk netwerk

De Commissie kan het niet alleen. Om succesvol te zijn is een sterk netwerk nodig. De Commissie zal haar activiteiten opzetten in samenwerking met haar netwerk: thema- en adviesgroepen, individuele deskundigen, scholen en andere partners. We werken continu aan een stevig en flexibel netwerk. Het huidige tijdsgewricht vraagt daarom. De Commissie wil toe naar grotere maar minder permanente netwerken, waar ze deskundigen per onderwerp om input vraagt, soms in een bijeenkomst, vaak ook digitaal.

Unesco-signatuur

Velen maken graag gebruik van de naam van Unesco, en Unesco verbindt graag haar naam aan activiteiten, erfgoed en gebieden die de missie ondersteunen. Het gaat daarbij om onder meer werelderfgoed, scholen, documentair erfgoed, geoparken, leerstoelen en specifieke activiteiten waar patronage aan wordt verleend. Een grote en diverse Unesco-familie.

Al deze 'etiketten' geven zichtbaarheid aan de doelstellingen van Unesco. Van dat potentieel willen we meer gebruik maken. Voor de Commissie ligt de opgave om hiermee een samenhangend verhaal te vertellen over Unesco. Daarvoor wordt actief op zoek gegaan naar samenwerking en naar manieren om dit onderlinge verband te benadrukken.

Unesco Internationaal en de Nederlandse Commissie

Unesco heeft in haar meer dan 70-jarig bestaan veel bereikt. Het is het internationale platform voor internationale samenwerking op het gebied van onderwijs, cultuur, wetenschap en communicatie. Tegelijkertijd ziet de Commissie ook dat er daarnaast terechte kritiek is op Unesco, op de manier waarop de organisatie geleid en bestuurd wordt en op de sterk toegenomen politisering, met name rond de verschillende erfgoedlijsten. Het vergroten van de ruimte voor 'soft power' op het wereldtoneel is wellicht een wat grote ambitie voor de Nederlandse Commissie. Toch zal de Commissie daar aandacht aan besteden. Draagvlak versterken voor Unesco-doelstellingen kan ook zijn: open staan voor kritiek en daar waar mogelijk iets mee doen. Door deze aan te kaarten bij Unesco, door daar met andere nationale commissies over te spreken, door het kabinet daarover te adviseren en vooral ook door positieve krachten te mobiliseren.

Uitwerking programma

Domeinoverstijgende thema's

Duurzame ontwikkelingsdoelen

Het werk van Unesco draagt bij aan het bereiken van de *Sustainable Development Goals* (SDG's), de 17 duurzame ontwikkelingsdoelen van de VN. Ze vormen de leidraad voor het werk van Unesco, en daarmee ook voor de Commissie. Het gaat dan over het recht op goed onderwijs (SDG4, waarin Unesco wereldwijd een coördinerende rol heeft), maar ook op het beschermen van het culturele en natuurlijke erfgoed van de wereld (SDG 11.4) en SDG16 (vrede, veiligheid en rechtvaardigheid), waar het werk van Unesco voor uitingsvrijheid en veiligheid van journalisten aan bijdraagt.

Breed publiek

De keuze voor het uitdragen van de missie van Unesco naar een breed publiek wordt in 2018-2019 concreet in:

- Bijdragen aan het maatschappelijk debat op onderwerpen waarin de Commissie deskundig is. De Commissie wil laten zien dat de Unesco-idealen ertoe doen. Dat betekent dat ze soms stelling neemt, en dat zichtbaar uitdraagt (in de media, op de website, in adviezen of tijdens bijeenkomsten).
- Een jaarlijks event. Sinds 2016 organiseert de Commissie jaarlijks een event. Het eerste debat ging over erfgoed in gevaar, in 2017 werd met de VPRO en de KNAW een evenement georganiseerd over de verbeelding in wetenschap en cultuur. In 2018 zal samen met Nuffic de internationalisering van het onderwijs centraal staan.
- Elke twee jaar een project gericht op een groot publiek, met zichtbaarheid in veel bezochte ruimtes. Voor 2018 – 2019 kan dat zijn SDG's en cultuur, gedeeld verleden, of een ander thema.

Cariben

De Commissie heeft in de afgelopen periode contacten aangehaald met de eilanden van het koninkrijk in het Caraïbisch gebied. De verschillen tussen de eilanden onderling zijn groot, voor samenwerking is maatwerk nodig. De Commissie houdt nauw contact met Caribisch Nederland en zal waar mogelijk afstemmen, uitwisselen en ondersteunen. Activiteiten gelinkt aan de Cariben zijn in verschillende domeinen te vinden.

Keuzes per domein

Onderwijs

Unesco is de onderwijsorganisatie van de Verenigde Naties en coördineert SDG4, goed onderwijs voor iedereen. Onderwijs moet op een gelijkwaardige manier toegankelijk zijn en mogelijkheden bieden om een leven lang te leren. De Commissie draagt hieraan bij met de volgende doelstellingen:

- Het kwalitatief en kwantitatief uitbouwen van het Unesco-scholennetwerk.
- Bijdragen aan het bereiken van SDG4 door het opzetten van partnerschappen en het agenderen van thema's in het onderwijsveld.
- Jongeren bereiken met de Unesco-boodschap, en Unesco op haar beurt laten inspireren door jongeren.

- Bijdragen aan de discussie over actuele thema's als burgerschap en cultuureducatie vanuit de ervaringen in het scholennetwerk.

De Unesco-scholen verzorgen onderwijs vanuit de doelstellingen van Unesco. Het scholennetwerk bereikt jongeren tussen ca. 4 en 24 jaar. Deze scholen besteden in hun onderwijs aandacht aan actuele thema's als burgerschap en duurzame ontwikkeling. Ook cultuureducatie komt aan bod. Het scholennetwerk groeit al jaren dankzij de inzet van de Commissie. De Commissie werkt naar een evenwichtig verdeeld netwerk (in schooltype en regionale spreiding) van circa 75 scholen dat goed is ingebed in het wereldwijde Unesco-netwerk. Daarbij is aandacht voor uitwisseling van ervaringen en behoud van kwaliteit van het netwerk.

In samenwerking met partners vestigt de Commissie aandacht op specifieke thema's, zoals op de dag van de tolerantie in samenwerking met Museum Ons Lieve Heer op Solder. De samenwerking met scholen in Caribisch Nederland en de Caribische landen in het koninkrijk wordt versterkt. De Commissie ziet daar graag meer Unesco scholen.

SDG4 is de leidraad in het onderwijsprogramma van de Commissie. De Commissie lanceert iedere nieuwe editie van het Global Education Monitoring Report (GEMR), waarin Unesco verslag uitbrengt van de voortgang van SDG4. De Commissie betreft het scholennetwerk en beleidsmakers bij de lancering en bij de thema's van de rapporten. Het GEMR wordt opgesteld door een team wetenschappers onder auspiciën van Unesco. Onderzocht wordt of ook Nederlandse universiteiten een rol kunnen spelen bij de totstandkoming van het rapport.

Activiteiten 2018 - 2019:

- Organisatie scholendag, elk jaar op of rond 5 oktober (VN dag van de leraar)
- Lancering Global Education Monitoring Report
- Bijdragen aan opinie over SDG4 in Nederland
- Uitbreiden van Voices of Tolerance naar scholen en musea buiten Amsterdam
- Onderhouden van het scholennetwerk: ondersteunen van het netwerk, begeleiden van nieuwe aanvragen, kwaliteitszorg, organisatie netwerkoverleggen, communicatie naar het onderwijsveld, Unesco en beleidsmakers, uitbreiden van het netwerk met behoud van kwaliteit en diversiteit
- De Commissie onderzoekt de mogelijkheid om een Unesco jeugdcommissie op te starten met daarin jongeren (uit leerlingenwerkgroepen van Unesco-scholen) en jongvolwassenen die een rol spelen in de advisering naar Unesco

Wetenschap

Voor Unesco is de rode draad op wetenschapsgebied het bevorderen van de rol van wetenschap voor vrede en ontwikkeling. Sinds enkele jaren staat het realiseren van de SDGs centraal in dit doel. De Commissie bevordert deze maatschappelijke taak van wetenschap en draagt het belang uit van wetenschap en innovatie voor een duurzame toekomst.

De drie doelstellingen in het domein wetenschap zijn:

- het vergroten van de impact van wetenschap op het gebied van duurzaamheid en de SDGs ('science for sustainability')
- het ondersteunen van een inclusief, verantwoord en duurzaam wetenschapsbeleid
- aandacht vragen voor de ethische aspecten van technologische ontwikkeling en innovatie

Wetenschap en duurzame ontwikkeling (SDGs)

De Commissie zet zich in om de impact van wetenschap op het gebied van duurzame ontwikkeling en het behalen van de SDGs te vergroten. Dit doet de Commissie via drie mondiale Unesco wetenschapsprogramma's die de SDGs als centraal uitgangspunt nemen: Mens en Biosfeer, Geoparken en Chairs/UNITWIN.

Daarnaast zoekt de Commissie aansluiting bij initiatieven die kennisontwikkeling en kennisbenutting voor de SDGs bevorderen. Speciale aandacht is er voor de rol die de Commissie kan spelen bij de implementatie van de 2030 Agenda in Caribisch Nederland, via bijvoorbeeld het SIDS (Small Islands Development States) action plan en het Deltaplan koraalbescherming.

Activiteiten 2018 - 2019

- Unesco Mens en Biosfeerprogramma (MAB): Er komen naar verwachting enkele Nederlandse Unesco biosfeergebieden bij. Het oprichten van een nationaal MAB-comité lijkt dan gerechtvaardigd. De Commissie onderzoekt de mogelijkheden en zet stappen om een dergelijk comité op te richten met nationale stakeholders.
- Unesco Global Geoparksprogramma: In 2018-2019 wordt gewerkt aan het verder professionaliseren van het Nederlands Forum Unesco Global Geoparks, door verbeterde communicatie met belanghebbenden en naar het algemeen publiek. Hiervoor zullen fondsen worden gezocht.
- Unesco Chairs en UNITWIN-programma: De Commissie ontwikkelt beleid op het gebied van nieuwe Chair- en UNITWIN- aanvragen, rekening houdend met de prioriteiten van zowel de Commissie als het Ministerie van OCW.
- De Commissie coördineert deze programma's op nationaal niveau, ondersteunt bestaande en nieuwe initiatieven uit het Nederlandse veld en mobiliseert en verbindt betrokken partijen.

Wetenschapsbeleid

De Commissie streeft naar een inclusief, ethisch verantwoord en duurzaam wetenschapsbeleid. Ook de inspanningen op het gebied van Open Science (zie C&I) vallen hieronder.

Activiteiten 2018-2019

- Unesco's Recommendation on Science and Scientific Researchers: Deze herziene Unesco aanbeveling op het gebied van wetenschapsbeleid en -ethiek is aangenomen op de Algemene Conferentie in november 2017. De Commissie wil de aanbeveling verspreiden en implementeren in het Nederlandse wetenschapsveld, en ondersteunt het Unesco secretariaat in het publieksvriendelijk maken van de aanbeveling.
- L'Oréal-UNESCO 'for Women in Science'-programma: Het programma met als doel het verbeteren van de positie van vrouwen in de wetenschap wordt komende periode voortgezet. Elk jaar krijgen twee talentvolle vrouwelijke wetenschappers een beurs. De Commissie organiseert de aanvraag en ondersteunt de jury in het selectieproces.

Ethische aspecten van technologische ontwikkeling en innovatie

De Commissie vraagt aandacht voor de ethische aspecten van wetenschappelijke kennis, technologie en innovatie. Daarnaast pleit zij voor brede toegang tot kennis en informatie en ondersteunt het toegankelijk maken van wetenschap voor een breder publiek als ethisch principe van wetenschap en de kennismaatschappij.

Activiteiten 2018-2019

- Ethisch innoveren: De Commissie ondersteunt het werk van Unesco's Comité voor de Ethiek van Wetenschap en Technologie (COMEST) door het delen van resultaten en rapporten in Nederland en aanhakend op actuele maatschappelijke discussies over ethische vraagstukken rondom technologie. De mogelijkheid tot samenwerking met het bedrijfsleven wordt hierbij verkend.
- Bijdragen aan wetenschapscommunicatie en publieksactiviteiten over wetenschap, ethiek en filosofie: In 2018 zet de Commissie de samenwerking met VPRO voort in het online open sourceproject *the Mind of the Universe*. Ook draagt de Commissie bij aan de filosofie-publieksactiviteiten *Thinking Planet* en *Night of Philosophy* in het voorjaar van 2018.

Cultuur

Cultuur is onmisbaar voor een vreedzame en duurzame samenleving. Zonder kunst kan het niet. Dat is de basis voor het werk van de Commissie in het cultuurdomein.

Doelstellingen:

- Vergroten van de kennis van het belang van cultuur in de samenleving, door bij te dragen aan het debat daarover
- Vergroten van de impact van de cultuurconventies, door advies, door bekendheid te geven aan de mogelijkheden die de conventies en aanbevelingen bieden
- Versterking van kennis, capaciteit en het netwerk in Nederland ten behoeve van erfgoed in crisissituaties

Het belang van cultuur

Het belang van cultuur wordt te vaak gezien als een bijzaak. De Commissie wil aandacht vestigen op het belang van kunst en cultuur in de samenleving, zowel bij publiek als politiek.

Activiteiten 2018 – 2019

- De Commissie wil aandacht voor de bijdrage van kunst en cultuur aan het behalen van de SDGs, door publiciteit en events. Daarvoor wordt samenwerking gezocht met kunstenaars.
- Betwist erfgoed: vanaf 2015 heeft de Commissie door wetenschappelijke verdieping, beleidsdiscussie en -advies aandacht gegeven aan dit thema. De Commissie wil dit voortzetten door lokale bestuurders te ondersteunen bij de omgang met betwist erfgoed, door haar netwerk op dit thema te versterken en het publieke debat te blijven zoeken.
- 2018 is Europees Erfgoedjaar. De Commissie kijkt waar het kan aansluiten bij activiteiten, bijvoorbeeld bij het thema 'beladen erfgoed' (thema in september), of met een gezamenlijke activiteit met Europese commissies.

Vergroten van de mogelijkheden van de cultuurconventies en aanbevelingen

De cultuurconventies en aanbevelingen van Unesco zijn internationaal normstellend en geven lidstaten handvatten om erfgoed te beschermen en culturele diversiteit te bevorderen. Ook de Commissie gebruikt de verdragen en aanbevelingen als houvast daarvoor en geeft daar invulling aan door advies, capaciteitsversterking en aandacht voor de doelstellingen bij een breder publiek.

Activiteiten 2018 – 2019

- **Haags Verdrag** 1954: advies over implementatie om de doelstellingen te bereiken, deels i.s.m. Blue Shield Nederland
- **Illegale Handel** 1970: advies actuele ontwikkelingen over het tegengaan van illegale uitvoer van cultuurgoederen (uit bv Syrië en Irak). In 2020 bestaat het 1970 Verdrag 50 jaar. In samenwerking met de Erfgoedinspectie organiseert de Commissie dan een publieksactiviteit.
- **Werelderfgoedconventie** 1972: bijdragen aan capaciteitsversterking voor behoud van werelderfgoed en informatievoorziening over werelderfgoed in het algemeen. In 2018 zal een terugkomdag (van de training in 2017) voor *siteholders* georganiseerd worden, i.s.m. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Stichting Werelderfgoed en Vlaamse partners.
- **Erfgoed onder water** 2001: De overheid bereidt de ratificatie van de conventie erfgoed onder water voor. De Commissie zal de doelstelling van deze conventie en de consequenties van ondertekening onder de aandacht van een breder publiek brengen.
- **Immaterieel erfgoed** 2003: Nederland is in 2018 kandidaat voor een plaats in het Immaterieel Erfgoed Comité. De Commissie wil een steunende en adviserende rol spelen als Nederland in het comité wordt verkozen. De Commissie organiseert in 2018, samen met KIEN en OCW, een rondetafelbijeenkomst over het bevorderen van diversiteit in inventarissen. Uitkomsten daarvan kunnen dienen als input voor de rapportage over de conventie van de minister aan Unesco Parijs.
- **Diversiteit van Cultuuruitingen** 2005: De Commissie wil deze conventie gebruiken in het diversiteitsdebat. Concreet zal een onderzoek gedaan worden door een groep studenten over de vraag of de muziekindustrie een casus kan zijn om het begrip pluriformiteit, en daarmee de interpretatie (waarde/doelen) van de conventie onder de aandacht te brengen.
- **Museumaanbeveling** 2015
De Commissie werkt aan implementatie van de Unesco museumaanbeveling, die gaat over de veranderde rol van musea in deze tijd. Meer aandacht voor immaterieel erfgoed en een ruimere definitie van wat een museum kan zijn is daarvan de basis voor gesprekken met het veld en het ministerie van OCW.

Erfgoed in crisissituaties

De Commissie heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot gezaghebbend op het gebied van erfgoed in crisissituaties. Daar gaat de Commissie mee verder.

Activiteiten 2018 – 2019

- In 2018 wordt een nieuwe First Aid to Culture training georganiseerd in Amsterdam. Het Prins Claus Fonds (PCF), het Smithsonian Institution en ICCROM zijn partners.
- Bijdragen aan een First Aid Course for the Cariben, in 2019 te organiseren door Unesco.
- Bijdragen aan betere *cultural emergency response* in het Koninkrijk Nederland, zeker na de ervaringen met de orkaan Irma in het Caribisch gebied, door advocacy, bij elkaar brengen van partijen, en evaluatie van 'Irma'. Hiervoor wordt samengewerkt met de RCE en Blue Shield NL, en wordt gebruik gemaakt van bestaande internationale afspraken en (juridische) kaders, zoals zoals het *Sendai Framework* en het *Unesco Action Plan*.
- Bijdragen aan bewustwording en capaciteitsversterking bij culturele instellingen, zoals de organisatie van een Unesco museum jeugd college in het RMO, en een vervolg op de eerder georganiseerde kennisdag over terrorisme.

Communicatie en Informatie

Journalistiek en uitingsvrijheid

Unesco is de enige VN-organisatie met een mandaat op het gebied van persvrijheid en vrijheid van meningsuiting (uitingsvrijheid). De Commissie heeft zich in 2017 speciaal versterkt met een nieuw lid dat op dit terrein vertrouwd is. De komende tijd wordt nader uitgewerkt hoe de Commissie optimaal kan bijdragen aan de vrijheid van meningsuiting en pers. Ondermeer wordt gekeken naar het bevorderen van omgangsregels op internet.

Activiteiten 2018 - 2019:

- Versterken van het netwerk in Nederland. In 2018 wordt een bijeenkomst georganiseerd om relevante partners op het gebied van journalistenveiligheid met elkaar en de Commissie in contact te brengen.
- Benutten van de twee dagen voor vrijheid van pers (3 mei) en/of tegen de straffeloosheid van geweld tegen journalisten (2 november) om vrijheid van meningsuiting onder de aandacht te brengen, in samenwerking met partnerorganisaties.
- De Commissie adviseert, met behulp van haar netwerk, Nederland in de internationale Unesco programma's *International Programme for the Development of Communication* (IPDC) en het *Information for All Programme* (IFAP).

Documentair en digitaal erfgoed (*Memory of the World*)

De Commissie wil het *Memory of the World* (MoW) netwerk in Nederland versterken en Unesco en de Nederlandse overheid adviseren op het gebied van digitale duurzaamheid.

Activiteiten 2018 – 2019:

- Het netwerk van MoW in Nederland, documentair en digitaal erfgoed, dat de afgelopen jaren is opgebouwd wordt versterkt: er komt een tweede bijeenkomst van Nederlandse instellingen met MoW erfgoed in hun collectie, er wordt meegewerkt aan MoW activiteiten van deze instellingen, en nieuwe nominaties worden ondersteund. Bijzondere aandacht komt er voor samenwerking met gebieden waar we erfgoed mee delen, met name Caribisch Nederland en de Koninkrijkslanden.
- Advies aan Unesco en aan de Nederlandse overheid over digitale duurzaamheid.
- Samenwerking met Wikimedia Nederland voortzetten om MoW erfgoed voor een breder publiek toegankelijk en zichtbaar te maken. Het MoW Comité, Wikimedia Nederland en erfgoedpartners dragen bij aan het ontstaan van een *special interest group* binnen de Nederlandstalige Wikipediagemeenschap voor Surinaamse en Antilliaanse cultuur en geschiedenis.

Open science

De Commissie wil bijdragen aan het debat over open science en open access. Het gaat daarbij met name om de ethische en mensenrechtenbenadering in de discussie en planvorming.

Activiteiten:

- Inbreng leveren in de discussie (bij Unesco) en beleidsvorming (in Nederland), samen met (Europese) partners. Hiervoor worden de ontwikkelingen gevolgd en het contact met experts onderhouden.
- Ondersteuning van open science in concrete projecten, zoals het verspreiden van de kennis van the Mind of the Universe.

Organisatie en communicatie

De keuze tot meer profilering is ook een keuze voor goede communicatie. In 2018 wordt een nieuwe website gelanceerd en wordt de huisstijl opgefrist. Op de website zal meer aandacht voor foto en film zijn. Verder is de Commissie actief op Facebook en Twitter en wordt er per project bekeken welke (social) media en communicatie ingezet wordt.

Een goede bedrijfsvoering en goede bureau-voorzieningen zijn voorwaarden voor het kunnen doen van het werk van de Commissie. Dit vraagt om continue aandacht.

De komende periode zijn er drie zaken prioritair:

- De formele organisatie van het bureau van de Commissie wordt geupdate en aangepast aan de huidige wensen en eisen.
- De organisatie van de themagroepen die de Commissie en bureau ondersteunen werkt niet meer goed, er wordt gezocht naar het effectiever betrekken en binden van deskundigen.

Minder

De noodzaak om te focussen zorgt ervoor dat de Commissie, naast het ontwikkelen van nieuwe projecten en prioriteiten, ook afstand zal moeten doen van onderwerpen waar we afgelopen jaren wel aandacht aan besteedden. Minder dan in het vorige programma wordt gewerkt aan

- Persist. Afgelopen jaren heeft Persist, het internationale programma dat Unesco de discussie tussen ICT-industrie, erfgoedinstellingen en overheden op het gebied van digitale duurzaamheid wil laten stimuleren veel inspanning gekost. Doordat het Persist programma onvoldoende internationale steun heeft gekregen zal dat minder intensief zijn.
- Duurzaam textiel: is onderzoek naar gedaan, maar levert t.o.v. andere activiteiten te weinig meerwaarde.
- Het advieswerk van de Commissie zal afnemen nu Nederland de Uitvoerende Raad verlaat.
- Een aantal projecten is afgerond, en zal geen follow-up krijgen in de komende periode, zoals het curriculum onderzoek voor het onderwijs en de masterclass serie door Unesco leerstoelen.
- Campagne digitale duurzaamheid is niet doorgegaan en zal ook in het nieuwe programma geen plek krijgen.

De kennis en expertise die met de uitgevoerde projecten is opgedaan hopen we in andere projecten goed te kunnen gebruiken.

Bijlage 1

Agenda

De kracht van de mens

Bijlage 2

Activiteitenbegroting 2018 – 2019 (pm)

Uitvoering van het activiteitenprogramma is afhankelijk van beschikbare middelen.